

Oikean ja väärän erottaminen

*kristillisessä
toiminnassa ja julistuksessa*

Eripainos Evankeliumin
opintoyhdistys ry:n
julkaisusta
Katso, Jumalan Karitsa

 juurikasvu
K U S T A N N U S

OIKEAN JA VÄÄRÄN EROTTAMINEN
kristillisessä toiminnassa ja julistuksessa
on eripainos kirjasta **Katso, Jumalan Karitsa**

Julkaisija: Evankeliumin opintoyhdistys ry.
Hyvinkää

Kustantaja: Juurikasvu-kustannus
Jyväskylä

- - -

*“Kristus on Raamatun salaisuus;
armo on Kristuksen salaisuus.
Usko on ihmeellisin asia maailmassa.
Pane jotain omaasi siihen,
ja sinä turmelet sen...”*

*“Luonto tekisi autuaaksi tullakseen mieluummin
mitä hyvänsä, kuin menisi Kristuksen tykö,
Kristukseen liittyisi ja olisi kaikesta
hänelle velkaa...”*

Thomas Wilcox, Kallis hunajanpisara

- - -

Tekninen toteutus:
Lievonon T:mi, Jyväskylä 2006
ISBN 952-99675-5-1

Oikean ja väärän erottaminen kristillisessä toiminnassa ja julistuksessa

Aidon ja epäaidon erottamisen tärkeys

Oikean ja väärän erottaminen kristinuskon peruskysymyksissä on sekä meidän että lähimmäistemme pelastumisen kannalta äärettömän tärkeä asia. Asian vakavuutta lisää se, että elämämme ja vaelluksemme vaikuttaa myös *toisiin* ihmisiin ja siihen, millaisena he näkevät evankeliumin ja kuinka he suhtautuvat siihen. Meitä tarkkaamalla he voivat saada kaipauksen Jumalan puoleen tai ajautua pois hänen vaikutuspiiristään pettynä meidän elämäämme ja käyttäytymiseemme.

Raamatussa painotetaan tavan takaa oikean ja väärän erottamisen tärkeyttä. Useis-

ta kohdista löydämme varoituksen “älkää eksykö”. Kun opetuslapset kyselivät Jeesukselta hänen tulemuksensa ja lopun ajan merkkejä, Jeesus sanoi aivan ensimmäiseksi: “Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä” (Matt. 24:4). Totuudessa pysymisen tärkeys korostuu myös Paavalin kirjeessä tessalonikalaisille: “Ja sentähden Jumala lähettää heille väkevän eksytyksen - - että kaikki ne tuomittaisiin, jotka eivät ole uskoneet totuutta, vaan mielistyneet vääryyteen” (2. Tess. 2:11,12). Varoitukset eksymyksestä kohdistetaan opetuslapsille ja seurakunnille.

Hyvän Paimenen ääni

Jokaisen Jumalan lapsen sydämessä asuu Kristuksen Henki, sillä Raamattu sanoo: “Jolla ei ole Kristuksen Henkeä, se ei ole hänen omansa” (Room. 8:9).

Jeesuksen Henki, Pyhä Henki, on totuuden henki. Raamattu puhuu Hänestä: “Mut-

ta kun hän tulee, totuuden Henki, johdattaa hän teidät kaikkeen totuuteen” (Joh. 16:13). Ja: “Mutta Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä on lähettävä minun nimessäni, hän opettaa teille kaikki ja muistuttaa teitä kaikesta, mikä minä olen teille sanonut” (Joh. 14:26).

Jeesus on Hyvä Paimen, jonka omat tuntevat hänen äänensä: “Ja laskettuaan kaikki omansa ulos hän kulkee niiden edellä, ja lamppaat seuraavat häntä, sillä he tuntevat hänen äänensä. Mutta vierasta ne eivät seuraa, vaan pakenevat häntä, koska eivät tunne vierasten ääntä.” (Joh. 10:4,5.)

Avain oikean ja väärän erottamiseen on siis Hyvän Paimenen, Jeesuksen, äänen tunteminen. Hyvän Paimenen ääni on myös *evankeliumin ääni*, joka kertoo meille, että Jumala antaa pelastuksen lahjana sille, joka uskoo Jeesukseen. Kuitenkin on tarpeen muistaa, että harhaopettajatkin käyttävät Jeesuksen nimeä ja muut “evankeliumit” ja maailman uskonnot perustuvat ihmisen

omiin suorituksiin. Siksi Paavali kirjoittaa korinttolaisille toisesta evankeliumista ja toisesta Jeesuksesta (2. Kor. 11:4).

Vieraan “evankeliumin” julistajat muuttavat usein sanojen ja peruskäsitteiden merkityksen, jolloin niillä tarkoitetaan jotain muuta kuin ennen. Tällaisia sanoja ovat mm. evankeliumi, synti, usko, vanhurskaus, pyhitys jne. Varsinkin sanat *armo* ja *laki* saavat usein uuden merkityksen, jolloin evankeliumin sanoma hämärtyy eikä ihminen voi ymmärtää syntiturmelustaan eikä myöskään päästä kokemaan anteeksiantamusta ja Jumalan lasten vapautta.

Sisäiseen maailmaamme tulee monenlaisia “ääniä”. Näillä äänillä on kolme lähdettä: ne voivat tulla ihmisestä itsestään, sielunviholliselta tai Jumalalta. Useinkaan ne eivät tule korvin kuultavasti, vaan ikään kuin aavistuksena. Jumalan vaikuttama aavistus ilmaisee, että jossakin julistuksessa, opetuksessa, kirjoituksessa tai laulussa kaikki ei ole

kohdallaan. Siinä on jotain vierasta, jota voi olla vaikea määritellä. Kun joutuu tekemisiin väärän kanssa, aavistukseen liittyy usein ahdistuksen tunnetta ja pelkoa.

Raamatun tuntemus on tärkeää eroteltaessa oikeaa ja väärää. Hyvän Paimenen ääni ei ole koskaan ristiriidassa Raamatun kokonaisilmoituksen kanssa. Asiaa vaikeuttaa se, että myös väriä opetuksia perustellaan Raamatulla, joskin lainaukset ovat usein irrallisia ja asiayhteydestään erotettuja. Tunnusomaista vieraan paimenen äänelle on evankeliumin keskeisten asioiden puuttuminen. Uskovien aistit voivat kuitenkin harjaantua erottamaan hyvän pahasta (Hepr. 5:14).

Ihminen keskipisteenä

Oikean ja väärän erottamiseksi on olemassa joitakin hyviksi todettuja menetelmiä. Yksi tällainen on tutkia, mikä epäilyttävässä asiassa on keskeistä. Hengelliseltä vaikuttava

väärä toiminta keskittyy ihmiseen ja korottaa ihmistä ja ihmisen tekemisiä siitä huolimatta, että voidaan puhua paljonkin Jumalasta, Jeesuksesta ja Pyhästä Hengestä. Jollakin ihmislähtöisellä koetetaan saada Jumalan mielisuosio ja hänen läsnäolonsa “alas” iloksemme. Jumalaa koetetaan lahjoa monisanaisuudella esimerkiksi laulun sanojatyhjä uudestaan toistamalla. Jeesus kuitenkin varoittaa tällaisesta: “Ja kun rukoulette, niin älkää tyhjiä hokeko, niinkuin pakanat, jotka luulevat, että heitä heidän monisanaisuutensa tähden kuullaan” (Matt. 6:7).

Aidossa kristillisyydessä ihminen on Jumalan työn kohteena eli *objektina* ja Jumala on toimivana osapuolena, *subjektina*. Väärässä on päinvastoin.

Suhde Jumalan lakiin tienviittana

Oikea ja väärä voidaan erottaa myös tarkastelemalla asiaa suhteessa Jumalan lakiin.

Tässä voidaan erottaa kaksi vastakkaista vääristymää. Toinen näistä on *lain alaisuus* eli *legalismi*. Legalismi tulee latinan sanasta *lex*. Vastakkaista tälle on *lain hylkääminen* eli *antinomismi*. Antinomismi tai *nomismi*, joksi sitä on aiemmin kutsuttu, tulee kreikan sanasta *nomos*. Molemmat sanat tarkoittavat lakia.

Legalismissa elävät ihmiset kuvittelevat, että he saavat Jumalan hyväksynnän inhimillisin päätöksin ja omin keinoin. Tämä johtaa “hengelliseen” toimintaan, jota tehdään ihmisvoimin. He uskovat olevansa Jumalan valtakunnan asialla ja siksi Jumalan erityisesti siunaavan heidän työtään, joka voi olla suurta, näyttävää ja menestyksellistä. He ovat sitä mieltä, että jos ihminen päättää tehdä Jumalan tahdon, hänellä on myös kyky siihen.

Eräs legalismin ilmenemismuoto on *menestysteologia*, jonka sisällä on havaittavissa erilaisia oppisuuntia. Yhteisinä piirteinä

näille voidaan mainita ajallisia korostava ihmiskeskeisyys, taloudellinen menestys ja terveys. Usein asiaan liittyy myös uusi ilmestystieto ja profetioitten tulva sekä kuviteltuja tai todellisia ihmeitä ja merkkejä, joiden alkuperä jää selvittämättä. Ilmeinen menestys ja suuruuskaan eivät silti takaa, että toiminta on lähtöisin Jumalasta.

Äärimmilleen viety legalismi voi johtaa antinomismiin silloin kun ihminen ymmärtää lain vaatimukset ylivoimaisiksi nähdesään todellisen tilansa. Näin ihminen ajautuu helposti välinpitämättömyyteen ja kynnisyteen.

Antinomistinen julistus välttelee totuutta Jumalan pyhydestä ja hänen vihastaan syntiä kohtaan. Se korostaa yksipuolisesti Jumalan rakkautta unohtaen Jumalan pyhyden ja Jumalan pelon. Antinomismi johtaa maailmanmielisyyteen, nautiskeluun ja vastuuttomuuteen. Antinomismiin kuuluvaksi voidaan katsoa myös keskittyminen omaan huonou-

teen siinä määrin, että peittoon jää juuri se, mistä evankeliumi puhuu, ilosanoma Kristuksen täytetystä työstä.

Kun ihminen on vuosikausia sellaisen opetuksen alla, jossa kokonaan kielletään pyhitys ja armon myönteiset vaikutukset ihmisessä, hän voi “hyvällä omallatunnolla” tehdä kaikkea sitä, mitä hän ennenkin teki ja mitä maailmassa tehdään. Hän saattaa pitää itseään kristittynä, vaikka ei millään tavalla erotu maailmasta ja sen hengestä. Jumalan laki saattaa jossain vaiheessa kuitenkin tulla hänen tuomarikseen, jolloin hän yrittää parantaa itseään ja joutuu näin lain hylkäämisestä lain alaisuuteen. Silloin voi käydä niin, ettei hän enää löydäkään sisäistä vapautta evankeliumista, vaan ajautuu epätoivoon.

Lain alaisille kuuluvat Paavalin sanat galatalaisille: “Te olette joutuneet pois Kristuksesta, te, jotka tahdotte lain kautta tulla vanhurskaiksi; te olette langenneet pois ar-

mosta” (Gal. 5:4). Lain hylkääjille voivat kuulua Jeesuksen ankarat sanat: “ - - menkää pois minun tyköäni, te laittomuuden tekijät” (Matt. 7:23; vrt. Matt. 13:41; Luuk. 13:27). Se, miten suhtaudumme Jumalan lakiin, ei siis ole lainkaan yhdentekevää.

Yhtenä harhana on mainittava myös sakramentalismi, jonka mukaan kuuluminen tiettyyn yhteisöön ja oikealla tavalla ja oikein suoritettut pyhät toimitukset riittävät pelastumiseen.

Kaikki ovat alttiita harhaopeille

Väärälle opetukselle Kristus ei riitä, vaan halutaan mennä Kristuksesta eteenpäin, jolloin Raamatun rinnalle tai sen jatkoksi avataan ovi myös uudelle ja “paremmalle” ilmoitukselle. Ristiinnaulittu Kristus saa väistyä takalalle jonkin “suuremman ja paremman” tieltä.

Mikään hengellinen liike ei ole täysin va-

paa harhoista, vaikka sitä ei yleensä myönnetä. Varsinkin oman ryhmän arvostelua pidetään suurena syntinä. Avointa keskustelua omaa yhteisöä koskevista asioista ei edes sen *sisällä* pidetä toivottavana puhumattakaan siitä, että niistä keskusteltaisiin joidenkin ulkopuolisten kanssa. Keskustelumahdollisuuden puuttuminen aiheuttaa jännitteitä ja on omiaan luomaan pelon ilmapiiriä. Tällaisten puutteiden vuoksi luontevat ihmiskontaktit ovat joillekin yhteisöille lähes tuntemattomia.

Arvioinnin kieltämisestä huolimatta tai juuri sen tähden on tärkeää tunnistaa vääristymien tunnusomaiset piirteet varsinkin omassa joukossa, vaikka tämä onkin vähemmän sallittua, monelle hyvin vastenmielistä, loukkaavaa ja joskus lähes mahdotonta, jos takana on vuosien jäsenyys kyseisessä yhteisössä.

Jumalan herättämä ihminen (uskova) voi alkaa uudelleen nähdä Kristuksen olemuk-

sen ihmeellisyyden ja hänen sovitustyönsä Jumalan suurimpana tekona ihmisen hyväksi. Uskovaa, joka alkaa erottaa oikean ja väärän, voidaan pitää uskostaan luopuvana, jos hänen uskonsa omiin suorituksiin vähenee ja usko Kristuksen kaikkivoipaisuuteen kasvaa. Oman yhteisön taholta voi kohdistua paineita sellaiseen, joka menettää uskonsa omaan yrittämiseen ja löytää todellisen Jumalan armotyön. Monet yhteisöt sitovat ihmisiä mieluummin itseensä kuin Kristukseen.

Sen lisäksi, että harhojen vaikutusta on havaittavissa hengellisten liikkeitten sisällä, samoin tapahtuu yksilötasolla lähes jokaisen uskovan omalla kohdalla. Jos näemme eksytystä vain toisissa ja ulkopuolellamme emmekä itsessämme, olemme suuressa vaarassa. Siksi meidän tulee tarkkailla myös omaa vaellustamme. Kun ihmisessä kehittyy oikean ja väärän erottelukyky, hän alkaa nähdä vääriä ja synnillisiä asioita myös

omassa sydämessään. Tämän tuskallisen huomion tulisi viedä hänet yhä uudelleen ristin juurelle. Olkoon rukouksemme “Päästä meidät pahasta” todellinen.

Nykyajan erityispiirteitä

Nykyajan kristillisyyden yksi näkyvin ongelma on sielullisen ja hengellisen sekoittaminen toisiinsa. Raamattu käyttää sielullisuudesta usein sanaa lihallinen. Sekä sielullinen että lihallinen esiintyvät Raamatussa hengellisen vastakohtina.

Sielullinen elämys ja hurmio saadaan aikaan erilaisin menetelmin. Vahva tunnelatus syntyy musiikin ja liikunnan keinoin erityisen tehokkaasti suuren joukon läsnä ollessa. Sielunelämän mekanismit toimivat kaikissa viitekehyksissä, mutta hengelliseen liitettyinä ne antavat valheellisen ja pettävän tunteen siitä, että ollaan tekemisissä jumalallisen kanssa.

Mikäli kokemuksen tuottamaa hurmiota ei uusita ajoittain, niihin sidoksissa oleva ihminen tuntee itsensä helposti Jumalan hylkäämäksi.

Sielullisuudesta puhuttaessa on otettava esille myös korkeakirkollisuus juhlamenoineen. Niissä koettu hartaus ja mystiikka voivat yhtä hyvin olla pelkkä sielun maailmaa ruokkiva elämys, jossa evankeliumin ydinsanoma ei pääse vaikuttamaan ihmisen henkeen.

Sielullinen mutta hengellisenä pidetty kokemus toimii eräänlaisena *rokotteena* todellista hengen elämää vastaan, koska se aiheuttaa riippuvuutta tietyistä elämyksistä. Sitä vastoin aito hengellinen elämä perustuu uskoon ja siihen luottamukseen, että Jumala on meille armollinen ainoastaan Kristuksen työn tähden. Tämä elämä on yhtä todellista niinäkin aikoina, jolloin tunteet ovat poissa. Tosiasiassa “kuivat ajat” kuuluvat Jumalan tehokkaimpiin kasvatukseen, jolloin

hän juurruttaa uskovan ihmisen sanaansa ja Kristuksen tuntemiseen.

Sielullisen menon arvostelija kohtaa usein väitteen siitä, että jotkut kertovat kokeneensa tällaisissa yhteyksissä Jumalan vaikutusta ja joku on saattanut tulla näissä tilanteissa oikeasti uskoon. Tätä ei ole syytä epäillä, näin käy kaikkialla, missä Jumalan sana on vähänkin esillä. Evankeliumi on itsessään Jumalan voima (Room. 1:16; 1. Kor. 1:18). Jumala toimii niin kuin hyväksi näkee, ei ulkonaisen vuoksi, vaan siitä huolimatta.

Toisaalta toiminta, josta puuttuu arka tunto pyhän Jumalan edessä ja jonka epäpyhä malli on otettu suoraan maailmasta, vieroittaa monia todellisesta Jumalan yhteydestä (2. Piet. 2:2). Raamattu kehottaa meitä käyttäytymään evankeliumin arvon mukaisesti, ettemme olisi kenellekään loukkaukseksi (Ef. 4:1; Fil. 1:10; Fil. 1:27).

Mitä on tehtävissä?

Yhteisön vääristä käsityksistä on vaikea vapautua, ja oman, ihmisistä riippumattoman Jumala-suhteen rakentaminen voi olla hyvin vaivalloista. Se on kuitenkin välttämätöntä, sillä kukin meistä seisoo kerran Jumalan edessä yksin. Viimeisellä tuomiolla ei tukena ole seurakuntaa eikä muita ihmisiä. On vain Jumala ja ihminen, kun kirjat avataan. Tähän kohtaamiseen meidän on määrä valmistautua täällä maailmassa. Siksi on syytä antaa Jumalan kasvattaa ja ohjata itsenäiseen näkemiseen, arvostelukykyyneen ja henkilökohtaiseen uskoon.

Tämä edellyttää etäisyyden ottamista niihin, jotka pyrkivät sitomaan ja joskus jopa alistamaan ja hallitsemaan uskovaa. Sellaisessa ympäristössä oma ajattelu lamaantuu.

Harkinnan jälkeen voi tulla tarpeelliseksi katkaista yhteydet sellaiseen yhteisöön, jonka ilmapiirissä ahdistuu ja voi huonosti

ja jonka opetuksen näkee vääräksi.

Kun uskova kokee olevansa aivan yksin, hänellä on vaara ajautua toisaalla vastaavanlaiseen tilanteeseen, koska toisessa yhteisössä häntä ei tunneta ja hänet voidaan ottaa lämpimästi vastaan. Jos tuntee tulleensa hyvin kohdelluksi, nämä myönteiset kokemukset saattavat peittää näköalan siten, että näkee vain yhteisön positiivisen puolen. Siksi ei pidä kiirehtiä sitoutumista uuteen jäsenyyteen, vaan tulee rauhassa tarkkailla yhteisöä pitemmän aikaa.

Samalla voi myös käydä turvallisesti sellaisissa kokoontumisissa, joissa voi olla oma itsensä ja mikään ei ahdistaa. Tässä tilanteessa on tärkeää löytää niitä, jotka kärsivät samoista asioista ja joiden kanssa voi avoimesti keskustella ja rukoilla. Tällaisia hengenheimolaisia ei aina löydy omasta yhteisöstä, mutta kuitenkin heitä on olemassa, vaikkakin harvassa.

Hengellisen elämänsä selkeyttämiseen

voi hakea apua myös kirjoista, vaikka suuri osa uudemmassa kirjallisuudesta onkin haitallista ja eksyttävää. Vanhemmasta kirjallisuudesta voi löytää todellisia helmiä, mutta niitäkin on luettava arvioiden ja kriittisesti.

Uskovan asema ja tila

Oikealle kristilliselle näkemykselle on tunnustomaista se, että uskova on *asemansa* puolesta pyhä ja vanhurskas, koska hän on Kristuksessa. Hänellä on korkein mahdollinen asema Kristuksen kanssaperillisenä. *Tilansa* puolesta hän on kuitenkin edelleen syntinen ja monin tavoin puutteellinen. Tässä vallitsee kaiken aikaa tietty jännite. Kaksi vastakkaiselta tuntuvaa asiaa on voimassa *samanaikaisesti*. Ihminen *itsessään* on edelleen jumalaton, ja Jumala on pyhä. Kummastaakaan tosiasista ei voi tinkiä. Kun nämä kaksi yhdistyvät, sitä Raamattu sanoo jumalattoman vanhurskauttamiseksi. Tässä on

evankeliumin ydin.

Pyhä ja vanhurskas Jumala ei milloinkaan muutu. Hän vaatii täydellisyyttä ihmiseltä loppuun asti (Matt. 5:48). Jumala on kuitenkin päättänyt kätkeä epätäydelliset uskovansa Poikansa Kristuksen ansioihin ja hänen täydellisyyteensä. Hän näkee meidät Pojassaan synnittöminä ja täydellisinä.

Oikean kristillisen näkemyksen mukaan Kristus on ainoa pelastaja ja Pyhä Henki on tämän ainoan Pelastajan ainoa Kirkastaja. Väärä kristillisuus painottaa muita asioita ja käyttää aikaa muiden asioiden käsittelyyn siinä määrin, että ihmisen *lepo* Kristuksen armossa ei pääse toteutumaan niin kuin Jumala sen on tarkoittanut.

Oikealle kristillisyydelle on ominaista kaiken muun näkeminen vähäarvoisena Kristuksen tuntemisen rinnalla (Fil. 3:8). Silloin kun mikään muu ei ilahduta ihmistä enempää kuin Jeesus Kristus ja hänen evankeliuminsa, ihminen on Jumalan armosta ja

Pyhän Hengen johdattuksesta löytänyt Jumalan edessä paikan, jossa hän voi turvallisesti levätä. Siinä hän kykenee erottamaan olennaisen epäolennaisesta ja oikean väärästä ja kuitenkin hän on aralla tunnolla siitä, että voi nähdä väärin. Silti hän alati pyrkii totuuteen ja arvioi asioita Kristuksesta käsin.

***Yhteistyöryhmän
puolesta:***

*Paavo Lievonen
Per-Olof Malk
Paavo Suihkonen*

***Työryhmään kuuluvat
edellisten lisäksi:***

*Juhani Aitoma
Olavi Peltola
Matti Pyykkönen*

Tätä vihkoa saa kokonaisuutena vapaasti
kopioida ja levittää

Kirjan **“Katso, Jumalan Karitsa”** artikkeleista on julkaistu eripainokset seuraavasti (3 euroa/kpl):

HENGELLINEN HERÄTYS, *Matti Pyykkönen*

JUMALA ON PYHÄ, *Paavo Suihkonen*

USKONVANHURSKAUS, *Olavi Peltola*

KRISTITTYYJEN YHTEYS, *Paavo Lievonen*

MENESTYSTEOLOGIA

on Minän teologiaa, *Juhani Aitomaa*

RAAMATUN PÄÄSANOMA:

katso, Jumalan Karitsa, *Per-Olof Malk*

OIKEAN JA VÄÄRÄN EROTTAMINEN

kristillisessä toiminnassa ja julistuksessa, *Yhteistyöryhmä*

